

## Spis treści

|                                                                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Od redakcji                                                                                                                                              | 3  |
| Opole przedstawia się                                                                                                                                    | 4  |
| Kalendarium dziejów Opola – od średniowiecza do 1945 r. – <i>Jan Cichoń</i>                                                                              | 6  |
| Kalendarium dziejów Opola – od 1946 do 1998 r. – <i>Franciszek Kosma</i>                                                                                 | 20 |
| Kalendarium 1999 roku – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                                                           | 7  |
| <b>Z kart historii Opola</b>                                                                                                                             |    |
| Opolskie drugie tysiąclecie, opolski wiek dwudziesty... – <i>Michał Lis</i>                                                                              | 6  |
| Od kiedy Opole jest miastem? (o lokacji Opola i rozwoju samorządu miasta w średniowieczu) – <i>Magdalena Winiarska</i>                                   | 12 |
| Co odkryto pod bankiem? – <i>Ewa Matuszczyk</i>                                                                                                          | 16 |
| Nazwiska opolan w urbarzach dóbr zamkowych opolsko-raciborskich z lat 1566 i 1567 – <i>Monika Choroś, Łucja Jarczak</i>                                  | 18 |
| Dawne Opole miejscem obrad sejmiku ziemskiego – <i>Marta Hatałska-Rygorowicz</i>                                                                         | 23 |
| Opole na planie Meriana – <i>Urszula Zajączkowska</i>                                                                                                    | 26 |
| Opole jako centralny ośrodek zarządzania na Górnym Śląsku (w świetle opracowania nadburmistrza dra Augusta Neugebauera) – <i>Włodzimierz Kaczorowski</i> | 28 |
| Epidemia cholery w Opolu w 1831 roku (w świetle relacji dra Josepha Zedlera) – <i>Włodzimierz Kaczorowski</i>                                            | 35 |
| Zegar ratuszowy – <i>Urszula Zajączkowska</i>                                                                                                            | 38 |
| Opolski medyk lekarzem przybocznym arcyksięcia Maksymiliana Habsburga – <i>Włodzimierz Kaczorowski</i>                                                   | 40 |
| Michael graf von Matuschka – <i>Joanna Ręstropowicz</i>                                                                                                  | 41 |
| Franciszkańskie studium filozofii w Opolu – o. <i>Edward Frankiewicz</i>                                                                                 | 43 |
| „Instytut kąpielowy” w Opolu – <i>Urszula Zajączkowska</i>                                                                                               | 47 |
| Parki miejskie – Zamkowy i Ludowy – <i>Beata Szczerbaniewicz-Pojasek</i>                                                                                 | 49 |
| Opole anno 1900 – <i>Maciej Borkowski</i>                                                                                                                | 52 |
| 200-lecie pierwszej polskiej drukarni w Opolu – <i>Maria Kalczyńska</i>                                                                                  | 54 |
| W 100-lecie kalendarza książkowego „Staropolanin” – <i>Maria Kalczyńska</i>                                                                              | 55 |
| Łyżeczka Malcomessa – <i>Urszula Zajączkowska</i>                                                                                                        | 56 |
| Oświecenie Opola – <i>Bogdan Cimała</i>                                                                                                                  | 57 |
| 100 lat oczyszczania ścieków w Opolu – <i>Adam Rak</i>                                                                                                   | 59 |
| Opolskie siostry szkolne de Notre Dame – <i>Wanda Musialik</i>                                                                                           | 61 |
| Siostry de Notre Dame – <i>Włodzimierz Kaczorowski, Antoni Maziarz</i>                                                                                   | 64 |
| Siostry franciszkanki – <i>Włodzimierz Kaczorowski</i>                                                                                                   | 66 |
| Z działalności partii politycznych w międzywojennym Opolu – <i>Marek Masnyk</i>                                                                          | 67 |
| Opole w 1945 roku widziane oczami lekarza miejskiego – <i>Jerzy Dyrda</i>                                                                                | 70 |

## Opole samorządowe

|                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Dziesięć lat „małych ojczyzn” – <i>Krystyna Turwid</i>                                                | 73 |
| Opole po reformie administracyjnej kraju – <i>Krystyna Turwid</i>                                     | 78 |
| Posiąść wiedzę nie dla szkoły, lecz dla życia. Reforma oświaty „po opolsku” – <i>Franciszek Minor</i> | 80 |
| Gimnazja – ważny element reformy oświaty – <i>Krystyna Turwid</i>                                     | 83 |
| Opolskie zdrowie w reformie – <i>Henryka Napierała</i>                                                | 85 |
| Nowe zadania samorządu, nowy statut – <i>Krystyna Brożek</i>                                          | 87 |
| Opole na wizji – <i>Anita Weber</i>                                                                   | 88 |
| Tak cię widzą, jak cię piszą (Opole w promocji) – <i>Bożena Kulesza-Knapik</i>                        | 90 |
| Dwa zwycięstwa Opola na Targach „InvestCity ’99” – <i>Krystyna Turwid</i>                             | 91 |
| Mniej tranzytu w centrum Opola – <i>Krystyna Turwid</i>                                               | 93 |
| Na placu Kopernika za kilka lat... – <i>Krystyna Turwid</i>                                           | 94 |
| Socjalne, czynszowe, własne – <i>Krystyna Turwid</i>                                                  | 95 |

## Opole – ludzie i sprawy

|                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Zasłużeni dla Opola – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                                                 | 100 |
| Zaprzysiężeni ze swoim miastem – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                                      | 102 |
| Ludzie opolskiego biznesu – <i>Tadeusz Charciarek – (t)</i>                                                                                  | 104 |
| Inwestycje końca wieku – <i>(x)</i>                                                                                                          | 105 |
| Powrót Jana Dobrego – <i>Stefan Baldy</i>                                                                                                    | 107 |
| Sposób na biedę – <i>(klj)</i>                                                                                                               | 108 |
| Kamery na Opolszczyznę – <i>Janina Hajduk-Nijakowska</i>                                                                                     | 109 |
| Legenda Opola – <i>Karol Musioł. „Dynamitardzi” i „szklorze” – (klj)</i>                                                                     | 110 |
| Ambasadorzy polskiej kultury – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                                        | 111 |
| Opolskie Orły ’99 – <i>(t)</i>                                                                                                               | 112 |
| Colloquium Opole ’99. Dziesięć lat po przełomie w Europie – rzeczywiste sąsiedztwo i wspólne wartości – <i>Aleksandra Trzcielińska-Polus</i> | 116 |
| Opolanki w Jeseniku. Krąg młodych miłośników starych miast – <i>Krystyna Lenart-Juszczewska</i>                                              | 117 |
| Legenda Opola – <i>Karol Musioł. Karol Musioł – przywódca młodych – (klj)</i>                                                                | 118 |
| Marek Edelman w Opolu. Z cyklu „Wieczory muzealne” – <i>Krystyna Lenart-Juszczewska</i>                                                      | 119 |
| Legenda Opola – <i>Karol Musioł. Na apel Papy – (klj)</i>                                                                                    | 120 |
| 10 Sudecka – <i>Antoni Chorzewski</i>                                                                                                        | 121 |
| Lata wzlotów, lata upadków. Z kart opolskiej siatkówki – <i>Andrzej Szatan</i>                                                               | 123 |
| Choć klasa nie taka jak kiedyś... Wciąż kocha się piłkarzy i żużlowców – <i>Juliusz Stecki</i>                                               | 125 |
| Legenda Opola – <i>Karol Musioł. Jak to z Musiołówką było... – (klj)</i>                                                                     | 126 |

## W kręgu sztuki

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wiersze opolskich poetów: Jana Goczoła, Tadeusza Soroczyńskiego, Andrzeja Pałosa | 128 |
| Promocje i debiuty: Irena Bieniusa, Dobromir Kozuch, Romuald Jeziorowski         | 131 |
| Elity i poeta kontestujący – <i>Krystyna Turwid</i>                              | 134 |

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Tort, szampan, balet – a gdzie piosenka? – <i>Krystyna Turwid</i>                                                  | 135 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 136 |
| Nagrody Prezydenta Opola po raz piąty – <i>Zofia Rauch</i>                                                         | 137 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 139 |
| Pożegnanie z teatrem Adama Sroki – <i>Iwona Kłopocka-Marcjasz</i>                                                  | 140 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 141 |
| Święta i dzień powszedni. Opolski Teatr Lalki i Aktora im. A. Smolki<br>– <i>Małgorzata Kroczyńska</i>             | 142 |
| Artystycznie i edukacyjnie – <i>Anna Potocka</i>                                                                   | 144 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 145 |
| Jan Borowczak – w 15 lat po śmierci twórcy „opolskiej Nike” – <i>Joanna Filipczyk</i>                              | 147 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 147 |
| „Opolska Nike” – <i>Joanna Filipczyk</i>                                                                           | 149 |
| Salon Jesienny ’99 – <i>Joanna Filipczyk</i>                                                                       | 150 |
| Litografie bez skazy... – <i>Joanna Filipczyk</i>                                                                  | 151 |
| Jan Borowczak w anegdocie – <i>(jf)</i>                                                                            | 152 |
| Résumé opolskich plastyków – <i>Joanna Filipczyk</i>                                                               | 153 |
| Kuć póki gorące... O albumie prac Ryszarda Kowala – <i>(rjf)</i>                                                   | 154 |
| O pomnikach słów kilka – <i>Urszula Zajączkowska</i>                                                               | 155 |
| „Pozaseryjni” opolanie – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                    | 157 |
| Wpisani w kulturalny pejzaż. Podwójny jubileusz dwóch opolskich plastyków<br>– <i>Józef Szczupał</i>               | 158 |
| Ślązak z Rozmierzy pisze wiersze – <i>Józef Szczupał</i>                                                           | 159 |
| Satyra w najlepszym gatunku – <i>Franciszek Kosma</i>                                                              | 161 |
| Tryptyk księdza prałata. Niestrudzony „sakralny dziejopis” – <i>Józef Szczupał</i>                                 | 163 |
| Borzęcin w miniaturach Józefa Szczupała – <i>Franciszek Kosma</i>                                                  | 164 |
| Widoki z przeszłości Opola – <i>Franciszek Kosma</i>                                                               | 165 |
| <br><b>Rocznice i jubileusze</b>                                                                                   |     |
| Pół wieku siedziby województwa – <i>Stanisław Senft</i>                                                            | 168 |
| 35 lat partnerstwa Opole-Grasse – <i>Krystyna Turwid</i>                                                           | 170 |
| 50 lat Towarzystwa Wiedzy Powszechnej – <i>Teresa Stępień</i>                                                      | 172 |
| Profesor Jan Seredyka. W czterdziestolecie pracy naukowej – <i>Włodzimierz Kaczorowski</i>                         | 174 |
| Stanisław Rosiński – wielka postać opolskiej energetyki. Rocznicowe wspomnienie<br>– <i>Stanisław Senft</i>        | 175 |
| Powrót. 60. rocznica relegowania polskich studentów z Uniwersytetu Wrocławskiego<br>– <i>Henryka Wolna-Van Das</i> | 177 |
| Ćwierć wieku „Kochanowskiego” – <i>Iwona Kłopocka-Marcjasz</i>                                                     | 179 |
| Rok Grotowskiego – <i>Franciszek Kosma</i>                                                                         | 181 |
| Życie w służbie innym – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                     | 182 |
| Legenda Opola – Karol Musioł. Metropolia – <i>(klj)</i>                                                            | 183 |
| 25 lat opolskiej onkologii – <i>Krystyna Turwid</i>                                                                | 184 |

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 104 lata pana Michała – (t)                                                         | 185 |
| Trzydzieści lat minęło. Jubileusz Automobilklubu Opolskiego – <i>Juliusz Stecki</i> | 186 |
| Czterdzieści lat siatkówki – <i>Franciszek Kosma</i>                                | 187 |

## Nie zapomnimy

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rektor. Wspomnienie o Oswaldzie Matei – <i>Henryka Wolna-Van Das</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 189 |
| Pani Stefania – <i>Henryka Wolna-Van Das</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 191 |
| Nie zapomnimy: Tadeusz Hasiak, Piotr Bernat, Romana Krystyna Fik, Henryk Dębiec, Bogusław Raduszewski, Zdzisław Seweryn, Mieczysław Lewandowski, Halina Granatowska, Stanisław Micek, Jerzy Buczek, Walenty Dobrzyński, Jan Bogusław Jarosiewicz, Edmund Przybylski, Marian Augustynowicz, Andrzej Nafus, Daniel Trefon, Janina Kuśnierz, Józef Drumlewski, Józef Rachwański, Stefan Miśkuła, Stanisław Drozdowski, Janina Zielińska, Franciszek Duda, Edward Pisarski, Jerzy Filinger, Irena Drozdowska, Zenona Żarczyńska, Jan Kujawa, Jan Połoczański, Wiesława Nurkiewicz, Jerzy Matula, Zbigniew Kowalczyk, Maria Krok, Tadeusz Radda, Krystyna Chodoszy, Stanisław Konarzewski – <i>Franciszek Kosma</i> | 193 |